

Förslag till yttrande fördjupad granskning nr 4/2023 införande av regionens nya verksamhetsstyrningsmodell**Svarsformulär**

Tydliggör ansvarsfördelningen mellan regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden. Styrning och kontroll för att stärka verksamhetsstyrningen i hälso- och sjukvårdsförvaltningen och regionala utvecklingsförvaltningen bör utgå från hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämnden vidtar följande åtgärder:

Nämnden konstaterar att nämndens uppdrag är beskrivet och avgränsat i det av regionfullmäktige antagna reglemente för regionala utvecklingsnämnden, fastställt 2022-11-29-30 § 171.

Kommunallagen tydliggör vidare ansvarsfördelningen genom bland annat kapitel 3 kommunernas och landstingens organisation, §§ 13-15 verksamhetsformer om nämndernas uppgifter samt kapitel 6 styrelsen och övriga nämnder, §§ 7-8 om nämndernas ansvar för verksamheten. Där framgår det att nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Nämnden styrs även av bland annat lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar där det framgår att en region har särskilt ansvar för regionalt tillväxtarbete som avser ansvar att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling. Vidare den regionala utvecklingsstrategin för Västerbottens län 2020-2030, som är fastställt av regionfullmäktige, vilken utgör styrande dokument för hur det regionala utvecklingsuppdraget ska tillvaratas under planeringsperioden.

Regionala utvecklingsnämnden delar revisionens bedömning, såtillvida att det finns uppdrag reglerade i regionstyrelsens reglemente som kan medföra otydlighet i gränsdragning mellan regionstyrelsens och övriga nämnders mandat och ansvar. I regionstyrelsens reglemente finns bland annat inskrivet om regionstyrelsens samordningsansvar. Nämnden anser att detta samordningsansvar bör förtydligas. Detta kan vara en källa till otydlighet och olika tolkningar. Regionala utvecklingsnämnden föreslår därmed att nämndernas presidium för en dialog och tydliggör vad samordningsansvaret innebär.

Regionstyrelsens reglemente anger att:

-Styrelsen är regionkommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av regionkommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). ”

-Styrelsen ska leda regionens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda det arbetet med att ta fram styrdokument för regionkommunen (styrfunktion). Styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på regionkommunens utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och åiterrapportera

till fullmäktige (uppföljningsfunktion). Styrelsen ansvarar för i detta reglemente angivna uppgifter och uppgifter som fullmäktige i övrigt bestämt ska åligga styrelsen samt sådana uppgifter som inte lagts på annan nämnd (särskilda uppgifter). Härutöver ansvarar styrelsen för de uppgifter som framgår av kommunallagen (2017:725), KL, och annan lagstiftning. Styrelsen ansvarar för att dess verksamhet överensstämmer och samordnas med fastställda övergripande strategier, riktlinjer och beslut.

Regionala utvecklingsnämnden anser att det finns en tydlig ansvarsfördelning i regionala utvecklingsnämndens reglemente och ger regionala utvecklingsdirektören i uppdrag att se till att befintliga lagar och regler efterlevs. Nämnden föreslår att regiongemensamma kompetenshöjande insatser planeras in vad gäller samtliga nämndernas ansvar, mandat och rådighet, för alla förvaltningar och nämnder inom Region Västerbotten. Detta skulle kunna ingå i regionstyrelsens samordningsansvar.

Tydliggör ansvarsfördelningen mellan regiondirektören, hälso- och sjukvårdsdirektören och regionala utvecklingsdirektören. Det uppstår otydligheter när regiondirektören går in och tar över frågor som handlar om hälso- och sjukvårdsdirektörens och regionala utvecklingsdirektörens förvaltningar

Regionala utvecklingsnämnden vidtar följande åtgärder:

Regionala utvecklingsnämnden har fastställt en instruktion till regionala utvecklingsdirektören i syfte att tydliggöra förväntningar och uppdrag som åvilar regionala utvecklingsdirektören. Både vad gäller externt till parter och medborgare, samt internt inom organisationen.

Utifrån regionala utvecklingsnämndens reglemente fastställde nämnden en instruktion till regionala utvecklingsdirektören (2022-05-25 § 98). Nämnden har även antagit en delegationsordning där beslutsmandat delegeras till regionala utvecklingsdirektören. Både regionala utvecklingsnämndens reglemente och delegationsordningen påverkar innehållet i regionala utvecklingsdirektörens instruktion. I instruktionen framgår bland annat:

Grundläggande uppdrag:

Regionala utvecklingsdirektören ska:

- Leda och samordna regionala utvecklingsförvaltningen
- Initiera och utveckla förvaltningens strategiska verksamhet utifrån vision, budget och verksamhetsplan samt andra styrande dokument.
- Leda förvaltningens verksamhet genom personal-, verksamhets-, arbetsmiljö- och ekonomiansvar
- Leda förvaltningens verksamhetschefer
- Leda förvaltningens ledningsgrupp
- Leda förvaltningens tjänstepersonsberedning och besluta om ärendegång till nämnden dess utskott och beredningar
- Företräda verksamhetsområdet regional utveckling i regionens centrala ledningsgrupp och bidra med kompetens

Uppdrag gentemot regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsdirektören ska stödja nämndens ordförande att leda nämndens arbete och informera om vad som behövs för att ordföranden ska fullgöra sina uppgifter.

Regionala utvecklingsdirektören ska även:

- Säkerställa att beslut fattade av nämnden verkställs
- Säkerställa att beslut som är fattade på delegering återrapporteras på ett korrekt sätt till nämnden.
- Se till att ärenden som går till beslut i nämnden är tillräckligt beredda, korrekta och läsvänliga.
- Se till att nämnden får tillgång till ärenden i god tid innan sammanträdet.
- Se till att nämnden är väl informerad om verksamheten genom löpande information på nämndens sammanträden.
- Informera nämnden om uppkomna tvister av betydelse samt avvikelser från ordinarie verksamhet.
- När nämnden efterfrågar, ge sin åsikt i fråga om beslutsärendenas bakgrund, beredning och finansiering.
- I förekommande fall upplysa nämnden om dess skyldigheter gentemot andra nämnder och regionfullmäktige.
- Ta initiativ till utveckling av arbetsformer mellan nämnden och förvaltningen.
- Ansvara för att kommunicera nämndens beslut.

I regionala utvecklingsnämndens delegationsordning anges inom vilka ytterligare ärendegrupper regionala utvecklingsdirektören ges befogenhet att besluta för nämndens vägnar.

Uppdrag gentemot regionala bolag

Regionala utvecklingsnämnden har i reglemente fått uppdraget av regionfullmäktige att utöva ägarrollen för Region Västerbotten i de bolag som kan betraktas ha sin hemvist inom nämndens ansvarsområde utifrån det i bolagsordningen fastställda kommunala ändamålet.

Det medför att nämnden för dessa bolag ska:

1. Organisera och genomföra ägarstyrning med syfte att tillvarata Region Västerbottens ägarintressen i bolagen i enlighet med bolagsordningarna
2. Ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i bolagen främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda ägardirektiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för Region Västerbotten
3. Vid behov tillse att ägardirektiv uppdateras och ägaravtal upprättas och uppdateras
4. Säkerställa genomförandet av systematiskt och dokumenterat ägarsamråd med bolagens styrelser och en ändamålsenlig ägardialog med övriga delägare
5. Svara för att tillvarata Region Västerbottens ägarintressen vid bolagsstämmor och andra likartade sammanträden
6. Bistå regionstyrelsen i ärendeberedningen av styrelsens såväl övergripande uppsikt som förstärkta uppsiktsplikt över bolag

Regionala utvecklingsdirektören har som ytterst ansvarig mot regionala utvecklingsnämnden att:

- Svara för ärendeberedning enligt vad som anges ovan om att leda nämndens arbete utifrån nämndens uppdrag från fullmäktige att utöva ägarrollen för Region Västerbotten i berörda bolag
- Säkerställa att ärenden som bereds för att bistå regionstyrelsen överlämnas
- Informera nämnden om avvikelser och behov av dialog med andra ägare
- Initiera ärenden inom ramen för uppdrag gentemot regionala bolag

Uppdrag gentemot kommunerna i Västerbottens län
Regionala utvecklingsdirektören är ytterst ansvarig för att samverka inom regional utveckling sker med kommunerna i Västerbotten län inom ramen för överenskommelsen för samverka inom regional utveckling och de avtal som tecknats.

Regionala utvecklingsdirektören ska även:

- Representera Region Västerbotten på mötesplatser för samverka inom regional utveckling
- Leda tjänstepersonsnätverket Kommunchefer i Västerbotten
- Nätverka och skapa mötesplatser och goda relationer med kommunledning och hos kommunpolitiker.

Uppdrag gentemot övriga externa parter

Regionala utvecklingsdirektören företräder regionala utvecklingsförvaltningen som dess främsta tjänsteperson i externa kontakter regionalt, nationellt och internationellt inom området regional utveckling.

Regionala utvecklingsdirektören ska även:

- Ansvara för att nationella uppdrag inom regional utveckling genomförs som exempelvis bredbandskoordinator, digitaliseringskoordinator, regionalt serviceprogram samt delta i sammanslutningar såsom elektrifieringskommissionen.
- Nätverka, skapa mötesplatser och goda relationer med näringslivets företagareföreningar, myndigheter såsom Länsstyrelsen, universitet samt internationella kontakter.
- Kommunicera med massmedia i frågor som rör regionala utvecklingsförvaltningen.

Regionala utvecklingsnämnden anser härmed att ansvarsfördelningen är tydlig för regionala utvecklingsdirektören.

Säkerställ att initiativ om att utveckla styrningen utgår från analyser som är genomarbetade och förankrade i organisationen. Förankring behöver göras både i förhållande till berörda styrelser och nämnder och till berörda verksamheter

Regionala utvecklingsnämnden vidtar följande åtgärder:

Nämnden delar revisionens bedömning att det krävs förankring i organisationen. Initiativ till att stärka styrning och ledning bör utgå från berörd nämnds behov. Det krävs delaktighet från alla förvaltningar i arbetet med framtagandet och implementeringen av verksamhetsstyrningsmodellen för att säkerställa att initiativ om utveckling av styrning utgår från analyser.

Regionala utvecklingsdirektören informerar nämnden och dess utskott vid varje sammanträde om verksamheten. Detta innebär inte att regionala utvecklingsdirektören per automatik är initierad i planerade förändringar inom centralt planerad styrning.

Nämnden ger regionala utvecklingsdirektören i uppdrag att bidra till utveckling av former för planering och implementering av centralt planerade förändringar tillsammans med övriga förvaltningschefer, vilket kan bidra till att minska otydlighet samt att dubbelstyrning undviks. Nämnden ger presidiet i uppdrag att löpande följa upp detta för att säkra nämndens rådgivning.

Regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden behöver säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll över omtaget och det fortsatta arbetet med att stärka styrningen

Regionala utvecklingsnämnden vidtar följande åtgärder:

Regionala utvecklingsnämnden föreslår att en politisk styrgrupp inrättas där regionstyrelsens, regionala utvecklingsnämndens och hälso- och sjukvårdsnämndens presidium ingår. Syftet är att säkerställa att omtaget stödjer en utvecklad styrnings- och ledningsförmåga. För Region Västerbotten som helhet bör alla nämnds, styrelse och beredningars presidier inom organisationen involveras i detta arbete.